

Перший урок 2022р.

Підготувала вчитель

початкових класів

Камінська Н.А.

Тема: Джерела української звитяги

Мета: Заохочувати дітей до вивчення історії України; спонукати особистість до осмислення себе як частини українського народу; розвивати вміння аналізувати прочитаний матеріал, визначати головне, суттєве; виховувати почуття гордості за свою державу та людей, які в ній проживають; формувати активну громадянську позицію

Обладнання: презентація до уроку, роздатковий матеріал для групової роботи; ілюстрації, карта України.

Орієнтовно тривалість – 2 години.

Хід уроку

I Організаційний момент

II Актуалізація опорних знань

❓ **Вправа «Очікувані результати»**

- Прочитайте уважно тему уроку. Як ви гадаєте, про що ми сьогодні будемо говорити ?
- А що означає слово ЗВИТЯГА?

❓ **Групова робота «Мовна розминка».** Завдання для груп:

- ❖ Знайти тлумачення слова ЗВИТЯГА(якщо у вас немає словника – зробіть карточку- підказку):

ЗВИТЯГА — ТЛУМАЧЕННЯ

- Перемога в бою, у війні.
- Героїчний подвиг, найвище виявлення самовідданості, мужності.

- Велике досягнення, успіх, здобуті подоланням труднощів у чому-небудь, наполегливою працею, демонструванням свого мистецтва і т. ін.
- ❖ Дібрати спільнокореневі слова до слова ЗВИТЯГА та визначити до якої частини мови вони належать(звитяжний, звитяжець, звитяжно, звитяжити)
- ❖ Дібрати синоніми до слова ЗВИТЯГА (перемога, тріумф, торжество; героїзм, геройство, мужність, відвага, хоробрість, доблесть)
- ❖ Дібрати антоніми до слова ЗВИТЯГА (поразка; боягузтво, страх, нерішучість)
- Чому ,на вашу думку, я вибрала саме цю тему? (можна відповісти усно, можна письмово)

📌 **Ресурсна вправа «Веселка»**

Уявіть собі веселку(намалюйте її на дошці попередньо). Це наша особиста веселка, створена сонцем і дощем для того, щоб порадувати нас та допомогти нам.

Ті точки, які спираються на горизонт – це буде наше життя ДО та ПІСЛЯ 24 лютого. А кожен колір веселки- то такі наші дії, які допоможуть пережити цей важкий час, згуртуватися, підтримати одне одного. Протягом уроку ми будемо звертатися до нашої веселки та заповнювати її доріжки:

Ч – ми маємо знати

П – найкращий наш внесок у ПЕРЕМОГУ

Ж – ми маємо розуміти, що....

З – ми маємо вміти...

Б – ми маємо вірити...

С – ми маємо допомагати...

Ф – головні риси характеру зараз....

(Рекомендовано зробити акцент на вивчення історії та традицій народу; на техніку безпеки; на поведінку під час повітряної

тривоги; на важливість навчання для формування свідомого громадянина; на посильний внесок дітей в ПЕРЕМОГУ(малюнки, листи, солодощі); на такі риси як дисциплінованість та зібраність)

III Підготовка до сприймання нового матеріалу

- Все на світі має свої причини та наслідки. Війна росії проти України також має свої причини. Вона торкнулася кожного українця. Як ви гадаєте, в чому причина цієї війни? (записуємо припущення на листочку та кладемо у щоденник)
- Планувалося, що захоплення України триватиме три дні. Що поламало плани загарбників?
- Як ви гадаєте, скільки років триває боротьба росії проти України?

IV Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми та мети уроку.

Сьогодні на уроці ми поговоримо про відносини України та росії. Адже насправді боротьба між ними точиться давно. А причина цієї війни ще давніша. І кожен свідомий українець має її розуміти та знати.

V Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

📌 *Групова робота. Вправа «Кола на воді»:*

кожна група отримує маленький текст. Діти працюють, попередньо розподіливши обов'язки:

- 1) Читає текст групі
- 2) Робить малюнок до тексту
- 3) Випишує незрозумілі слова
- 4) Презентує(переказує текст) класу
- 5) Формулює короткий висновок(головне, що хотів сказати автор)

Тексти для опрацювання

- 1) Наша Батьківщина має потужне історичне коріння. Саме на території України, згідно історичних документів, з 882 по 1240 рік існувала могутня держава під назвою Київська Русь. Вона об'єднувала в собі близько 20 племен. Центром князівства був Київ. Тут знаходився князь – людина, яка правила державою. Київська Русь займала величезну територію, була культурно розвинена, мала великий політичний та економічний вплив у тогочасному світі. Кожна інша держава мала за честь поріднитися з князями Київської Русі. Саме за цю нашу історію і воюють росіяни. Вони хочуть привласнити її собі.
 - 2) Столицею України є місто Київ. Точна дата його заснування невідома. Але офіційно датою заснування Києва вважають 482 рік, V століття. Хоча археологи знайшли на території міста велику кількість давньоримських монет, які дають можливість припускати, що вже в I столітті нашої ери Київ був великим торговим центром.
 - 3) Столицею росії є місто Москва. Що відомо про заснування цього міста? Москва як поселення з'явилося у 1272 році. Про це свідчить третій перепис Золотої Орди. Цей факт говорить нам про те, що Московія(себто росія) є спадкоємицею монголо-татар, а не Київської Русі.
 - 4) Розв'язати задачу:
Офіційна дата заснування Києва -482 рік. Скільки офіційно років Києву сьогодні?($2022-482=1540$)
 - 5) Орієнтовна дата заснування Москви – 1272.Скільки років Москві сьогодні?($2022-1272=750$)
Завдання для 4 та 5 груп: порівняйте відомості та скажіть :
яке місто старше і на скільки?($1540-750=790$)
- Отже, що є найголовнішою причиною війни між росією та Україною?
 - Яка держава має право називатися спадкоємицею Київської Русі? Доведіть.

- Погляньте ще раз на нашу веселку. Як ви гадаєте, що ми маємо знати, аби розуміти події, що відбуваються?(історію своєї держави)
- А знання з якого предмету допомогли нам довести, що саме Україна є нащадком Київської Русі?(математика)
- То яким же має бути наш основний вклад в ПЕРЕМОГУ?(добре вчитися)

🔍 *Розповідь вчителя.*

Ця боротьба за незалежність України триває дуже давно. І детальне вивчення її у вас попереду. Сьогодні ми коротко поговоримо про ХХ-ХХІ ст.

Початок ХХ ст. Йде Перша світова війна. Території, які становлять сучасну Україну, входили до складу Російської імперії (Наддніпрянина, Слобожанщина, Донбас, Таврія, Крим) та Австро-Угорської імперії (Закарпаття, Галичина, Буковина, Поділля).

Гостро встало питання існування української мови. Її зовсім заборонили у навчальних закладах, знищили всі українські видання, витіснили з будь яких державних установ, а у 1914 році уряд навіть заборонив святкування дня народження Тараса Шевченка.

🔍 *Проблемне питання: Чому стільки уваги приділяли боротьбі за свою мову?*

Прослухайте(заспівайте) пісню про мову.

Повернімося до нашої веселки. Заповніть червону (маємо знати рідну мову),помаранчеву (говорити виключно українською) та жовту (мова-це генетичний код нації) доріжку.

🔍 *Розповідь вчителя*

А ми продовжуємо нашу подорож в історію. В той же час на території Австро-Угорщини було створено українське національне військове формування – добровольчий легіон Українські січові стрільці. Вперше воїни присягнули на вірність не тільки цесарю, а й Україні, українській ідеї. До складу входило більше 30000 славних воїнів. І саме в часи Першої світової війни, зародився волонтерський рух.

Групова робота: вправа «Напиши портрет»

Групам дається каркас тексту. Потрібно підставити слова так, аби створити мовний портрет волонтера.

Волонтер – це людина, яка(допомагає іншим). Він робить це(безкоштовно та добровільно). Волонтером може бути.....(як дитина, так і дорослий). Сьогодні існують цілі волонтерські організації. Вони.....(купують та відвозять потрібне воїнам, плетуть сітки, допомагають у лікуванні, вивозять людей з зони бойових дій,.....). Ми приймали участь у волонтерських акціях, коли.....(малювали малюнки та писали листи для воїнів, приносили солодке для воїнів, збирали продукти бездомним тваринам у притулок,.....)

А на нашій веселці заповнимо синю доріжку.

Сьогодні експерти вважають, що саме Перша світова війна розбудила український національно-визвольний рух, українці в обох імперіях збагнули, що час діяти в інтересах свого народу. Результат цих дій – утворення Української Народної Республіки, яка існувала у 1917–1921 роках на території Центральної, Східної та Південної України зі столицею в Києві, а також Західно-Української Народної Республіки зі столицею у Львові. 22 січня 1919 року ці дві республіки об'єдналися в одну УНР, проголосивши Акт Злуки. А ми відзначаємо 22 січня як День Соборності України.

Але трошки повернімося назад. 1917 рік – Російська імперія розвалилася і всі почали створювати свої держави. На території України з'явилася УНР - Українська Народна Республіка на чолі з Михайлом Грушевським (яка вулиця у місті носить його ім'я?(центральна)). Обороняли її перші добробати - добровольчі батальйони. Подумайте, що спільного у колишніх добробатів та сучасних батальйонів ТРО? Держава існувала до 1921 року. У нас було своє боєздатне військо, свій флот, свої повітряні сили(син Івана Франка Петро Франко служив в повітряних силах УНР), своя система нагород. Керували військовими підрозділами атамани. У звіті секретно-інформаційного відділу більшовиків писалося: "Минуле всіх отаманів характерне. Всі вони колишні офіцери, вчителі, дуже грамотні, які всіляко підтримували ідейність за рідну неньку".

А один з лідерів росії Троцький зазначав, що «в українському селянстві прокинувся вільний дух запорозького козацтва і гайдамаків. Це страшний дух, який кипить і вирує, як найгрізніший Дніпро на своїх порогах, і змушує українців творити дива хоробрості".

Як бачите, українців ніхто не вважав неосвіченими боягузами. І Наші воїни завжди були мужніми та достойними людьми. Яскравий приклад - військовий підрозділ Холодний Яр, який діяв під гаслом «Воля України - або смерть!». У 1922 році більшовики ,за допомогою зрадників , заарештували понад 30 осіб із старшин холодноярців. Їх помістили у Лук'янівську в'язницю Києва. Планувалася показова страта. Але полоненим вдалося вирватися з камер та заволодіти зброєю. Зрозумівши, що їм не втекти, холодноярці попрощалися, обнялися та застрелили один одного. Аби не датися в руки катам.

❓ *Проблемне запитання: ми всі зараз живемо в стані війни з росією. Тоді також тривала війна з росією. Скажіть , чому холодноярці не повірили в чесний суд?*

Наведіть приклади схожого обману сьогодні(полк «АЗОВ»)

📖 *Послухайте та повторіть присягу полку «АЗОВ»*

Далі були роки боротьби за справжню незалежність нашої України, яка входила в склад СРСР на правах меншовартісного партнера. Особливо це проявилось після 1927 року. І саме таке відношення до України та українців сприяло появі у 1929 році Організації українських націоналістів(ОУН). А згодом, у 1942 році, було створене військове формування УПА: Українська повстанська армія. Більш детально ці сторінки історії ви ще вивчите у наступних класах. Мені хочеться лише звернути увагу на те, що боротьба була важкою та тривалою. Частіше підпільною. В складі УПА воювали здебільшого українці. Але були люди інших національностей (євреї, росіяни,...) Всі вони були добровольцями, зброю мали лише трофейну. Кожен мав своє псевдо: традиція, яка прийшла від козаків та прижилася і в нашій сучасній армії.

Тих, хто відстоював саму ідею незалежності, право на рідну мову, на свої традиції засуджували та відправляли у в'язниці, в заслання. І що цікаво: навіть у засланні ці люди примудрялися заряджати своєю любов'ю, своїми ідеями інших. Саме це сприяло тому, що у 1991 році було відновлено незалежність України. Вперше її було проголошено 22.01.1918р , а 24.08.1991р. відновили незалежність нашої держави. І саме цю незалежність українцям вкотре доводиться відстоювати із зброєю в руках.

Як бачите українська звияга має міцне та славне коріння. Нещодавно я прочитала один вислів: «Бог носить форму ЗСУ». Як ви розумієте його значення?

Давайте перевіримо, а що ви знаєте про війну, яка триває сьогодні на нашій території:

📖 *Бліц-турнір «Все буде Україна»*

Якщо є можливість – використайте карточки настільної гри «Все буде Україна!»(запитання взято з гри):

❖ Що похилилося у лузі? (Калина)

- ❖ Які птахи збили російський винищувач? (згряя диких гусей на Херсонщині- літак впав у болото)
- ❖ Кого називають батьком в одній відомій пісні українці?(батько наш Бендера, Україна –мати....)
- ❖ Як прозвали російських солдатів, які стали мемом?(орки)
- ❖ За допомогою якого українського слова можна виявити російського акупанта?(паляниця)
- ❖ Що угнав дід Толя, причепивши до свого трактора?(російський танк)
- ❖ Що запросив Зеленський у США замість евакуації?(зброю)
- ❖ Який символ українського літакобудування зруйнували окупанти?(«Мрію»)
- ❖ Що переніс голими руками звичайний український дядько з цигаркою в зубах?(міну)
- ❖ Хто може викрасти і коня, і танк?(цигани)
- ❖ Через що українці почали жартувати про окупантів, що світяться вночі?(через поведінку в зоні Чорнобильської АЕС)
- ❖ На честь якого БПЛА склали пісню?(байрактар)

VI Закріплення вивченого

🔍 Вправа на уважність

На дошці назви деяких військових підрозділів ЗСУ. Знайдіть назви, які сьогодні вже звучали. Чим вони відомі?

Механізована бригада імені короля Данила, бригада морської піхоти імені контрадмірала Михайла Остроградського, прикордонний загін Держприкордонслужби – «імені Січових Стрільців», механізована бригада імені Лицарів Зимового походу, бригада тактичної авіації імені Петра Франка, механізована бригада «Холодний Яр».

🔍 Проблемні питання?:

- Назвіть найголовнішу силу, яка керувала всіма тими, хто боровся

за незалежність України(ВІРА) .Заповніть зелену доріжку веселки.

- ПЕРЕМОГА буде за нами. Ми на своїй землі. Але для того, аби

наблизити ПЕРЕМОГУ дуже важливою для кожного є така риса, як дисциплінованість. Кожен має розуміти, що війна триває. А значить небезпека не минула. *Тому давайте повторимо правила поведінки під час повітряної тривоги.*

- Чим доповнимо доріжки нашої веселки?

Підсумок уроку. Рефлексія.

- 🔍 *Групова робота «Формула ПЕРЕМОГИ»*

З математики ми знаємо як записувати приклади. Спробуємо записати такий приклад (формулу) ПЕРЕМОГИ за допомогою знаків +, -, :, *. Що наближає ПЕРЕМОГУ додаємо, а те, що заважає – віднімаємо.

(ВІРА + ВІДВАГА + ВЗАЄМОДОПОМОГА + ДОБРОВОЛЬЧІ ФОРМУВАННЯ + ВОЛОНТЕРСТВО І ДОРΟΣЛИХ І ДІТЕЙ + СВІТОВА ПІДТРИМКА + ГОРДІСТЬ ЗА УКРАЇНУ(ІСТОРІЯ,МОВА,РОЛЬ У СВІТІ) + ЗНАННЯ + ОЗБРОЄННЯ СУЧАСНЕ +ІНФОРМАЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ –зрадництво – зневага до всього суто українського)

- 🔍 *Яка ж головна причина цієї війни?*
- 🔍 *Зазирайте у щоденники. Візьміть свої відповіді та порівняйте з нашим висновком.*
- 🔍 *Завершіть фіолетову доріжку нашої веселки.*